

Rode Kruis-Vlaanderen Sociale Hulpverlening
Getuigenis van een brugfiguur – Bie Siegers
17 mei 2018

Vrijwilligerswerk als brugfiguur bij maatschappelijk kwetsbare gezinnen; het woord zegt het zelf: **een brug in dit geval tussen het kind en de school**. In veel situaties is het belangrijk om niet alleen het kind maar heel de thuissituatie hierbij te betrekken.. Voor mij is die **betrokkenheid van ouders** van essentieel belang. Brugfiguur is in feite niet alleen 'bijles' geven over de inhoud van de leerstof maar ook **een houding bijbrengen** hoe en wat er kan geleerd worden voor school. Bij maatschappelijk kwetsbare kinderen is er dikwijls een kloof tussen het onderwijs en thuissituatie en de bedoeling is die kloof weg te werken.

De samenwerking met de school is onontbeerlijk. Op vraag van de school komt een brugfiguur bij een gezin terecht. De ouders geven bewust hun toestemming voor de ondersteuning van hun kind door een brugvrijwilliger. Mensen in kans armoede vinden onderwijs wel belangrijk maar het is vaak dat andere problemen domineren. Ouders moeten hun kind een weg wijzen die ze zelf moeilijk hebben gevonden. Het feit dat ze een brugfiguur toe laten in hun thuissituatie is voor velen al een hele stap. Zo weet je wel als brugfiguur dat je welkom bent in hun gezin. Anderzijds geven sommige ouders toestemming zonder echt te weten wat er van hen wordt verwacht. Zij verwachten soms dat met een uurtje dat er 'een juf' of 'een meester' langs komt, het probleem van het kind wordt weggewerkt. Niets is minder waar. Er wordt van de **ouders echt wel medewerking verwacht**. Sommige ouders aarzelen om toestemming te geven en dat is misschien wel jammer want zo zijn er zeker gezinnen waar een brugfiguur echt een meerwaarde kan betekenen en waar men uiteindelijk niet terecht komt.

De eerste keer bij een kwetsbaar gezin langs gaan, is altijd een spannend gegeven. Niet alleen voor het gezin maar ook voor ons als brugvrijwilliger is het spannend om te weten wat er zich achter de voordeur allemaal afspeelt.

Een brugfiguur is ten eerste al geen kinderoppas; ouders of tenminste één van de ouders moeten thuis zijn als wij langs komen.

Het is meer dan 'bijles'. Een uurtje in de week is niet genoeg om leerachterstand in te halen. Met dat uurtje kan je wel een andere **werkhouding** aanleren om huiswerk te maken. De bedoeling is om **structuur te brengen in de thuissituatie** wat 'huiswerk maken' betreft. Het begint alvast met een aanleren van het belang van **een rustige, vaste werkomgeving**. Dat wil zeggen tv uit, een propere tafel om aan te werken, kleine broertjes of zusjes die niet in de buurt rondspelen, een werkomgeving in de buurt waar de ouders zijn zodat zij de kinderen in het oog kunnen houden en kunnen volgen met wat ze bezig zijn. Dit is niet altijd even eenvoudig want mensen in kans armoede leven meestal in kleine, slecht geïsoleerde huizen, vaak kleine woningen waar ze met veel samen wonen.

Ook belangrijk is het gegeven dat er **interesse** getoond wordt vanuit de ouders met wat er in school gebeurt. **Samen de agenda** nakijken is al een vereiste. Hieruit kan je al veel leren. Brieven die in de

agenda zitten, samen bekijken met de ouders – eventueel ook uitleggen, vertalen als je bij anderstalige ouders bent.

En dan kan het huiswerk beginnen. Het is vooral belangrijk te stimuleren dat kinderen **zelfstandig leren werken**. Sommige kinderen hebben extra moeilijkheden bij rekenen, anderen bij taal. Het is het verkennend gesprek dat bij het begin bij de juf of meester op school is gemaakt, dat zal aangeven waaraan extra tijd kan besteed worden. Bij **anderstaligen is taal** heel belangrijk en buiten het echte huiswerk is lezen en laten vertellen een extra troef. **Samen lezen** – ik bedoel hiermee ieder om beurten een zin lezen, bevordert bij de kinderen het begrijpend lezen omdat ze zo tot de essentie van een verhaal komen. Ook fijn is dat kinderen de kans krijgen verhalen te **vertellen**, zo wordt hun woordenschat uitgebreid en correct aangevuld. Een kaart met aanmoedigingspunten, of een belofte om een gezelschapspelletje te spelen als kinderen flink gewerkt hebben, lukt altijd. Een gezelschapsspel of samen een leuke puzzel maken is een mooi en leerrijk moment om af te sluiten. O wee, als je een keer een gezelschapsspel overslaat als ze echt niet flink geweest zijn. Gegarandeerd dat ze de week daarop extra hun best doen ...

De brugfiguur kan ook **ondersteunen** door extra middelen aan te geven: de weg naar de **bibliotheek** uitleggen in de gemeente, eventueel samen naar de bibliotheek gaan, een **speeltheek** laten ontdekken, gezelschapsspelen, blokken en puzzels achter laten zodat de kinderen heel de week hiervan gebruik kunnen maken. Ook gebeurt het soms dat je met toestemming van de ouders mee gaat naar een **oudercontact** op school. Het is een stap dat ouders soms niet alleen durven zetten en het helpt hen als je erbij bent.

Het contact met de school blijft heel belangrijk. Er bestaat het 'heen en weer boekje' waarin wekelijks de activiteiten worden aangehaald en waar de leerkracht van de school feedback kan geven. Tegenwoordig maak ik gebruik via mail als er echt problemen zijn of gewoon om te vertellen hoe de gang van zaken verloopt. In sommige scholen gebeurt de wisselwerking brugfiguur-school door de zorgleerkracht, in andere scholen door de onderwijzer van de klas zelf. Ook bespreking van rapporten en het inzien van de testen vind ik goed om te kunnen volgen.

Je wordt uiteindelijk ook gezien als een **vertrouwensfiguur in** het gezin. Het gebeurt meermaals dat er gevraagd wordt om een brief van de gemeente te vertalen of er wordt uitleg gevraagd over verzekeringen. Onze grenzen hierbij afbakenen is belangrijk maar niet altijd eenvoudig. Soms wordt er zoveel hulp gevraagd of is de thuissituatie zo ingewikkeld dat er **meer nodig is dan hulp van een vrijwilliger**. Dan is het aan ons om de school en Het Rode Kruis op de hoogte te brengen zodat er verdere stappen kunnen ondernomen worden en de ouders voor dat stukje ondersteuning door te verwijzen naar de juiste instanties die deze expertise in huis hebben

Intervisiemomenten met de brugfiguren en opleidingen zijn dan ook een belangrijk gegeven om de juiste hulp aan te bieden. Hierbij kunnen we steunen op de werking van het Rode Kruis. Ook is zo'n moment belangrijk omdat we van elkaar leren hoe we bepaalde situaties kunnen aanpakken.

Ik ben al vele jaren een enthousiaste brugfiguur en vindt het een meerwaarde in mijn leven. Het verruimt mijn blik op onze wereld en leert mij ook bescheidener te zijn. Loopt alles dan van een leien dakje? Niet altijd. Ik ben vooral brugfiguur bij **allochtone gezinnen**. **Taal is voor hen de grote struikelblok** om ingeburgerd te geraken in onze maatschappij. Er zijn hierbij mensen bij die echt vooruit willen en die beseffen dat onderwijs voor hun kinderen heel belangrijk is. Zij zullen er alles ~~voor~~ **aan** doen dat hun kinderen hard werken voor school en zijn ontzettend dankbaar voor de uren dat je bij hen aan huis komt. Zij geraken er dankzij de eigen inspanningen.

Bij sommige anderstaligen loopt het moeilijker. Vaak is de moeder thuis bij de kinderen en kent geen Nederlands. Er is **weinig communicatie** en kinderen spelen dan tolk – wat niet evident is. Ze beseffen ook niet dat kinderen hier elke dag naar school moeten. Een dag afwezig wegens een beetje hoofdpijn of geen zin, is geen uitzondering. Deze groep heeft het moeilijker **om zich aan te sluiten bij onze maatschappij** ... en dat maakt het moeilijk om de kinderen dan iets bij te brengen. Bij deze gezinnen is vaak meer nodig dan alleen maar de hulp van een brugfiguur en doorverwijzen is dan noodzakelijk.

Wat mij vooral opvalt, is het weinig of zo goed als **geen speelmateriaal** bij veel van deze gezinnen. Een tv of computergames zijn vaak het enige dat voor kinderen ontspanning biedt.

Gezelschapsspelen, puzzels en boeken, die juist zoveel meerwaarde hebben (zoals het onderzoek dat Rode Kruis-Vlaanderen heeft gedaan heeft aangetoond) zijn niet vaak te vinden. Deelname aan het verenigingsleven is ook geen evidentie. De oorzaak is vaak een te hoge kostprijs, weinig kennis over het aanbod of angst om zich buitengesloten te voelen. Dit is ook een gegeven waar je als brugfiguur een rol in kan spelen om het aanbod van het verenigingsleven en **vrijtijdsaanbod** tijdens de vakantie kenbaar te maken. Eventueel is verdere hulp om in te schrijven ook een noodzaak. Zo komen we bij een ander luik van de Sociale Hulpverlening van het Rode Kruis: de vakantiecampen - een prachtig initiatief waar vele kinderen dankbaar voor zijn.

Zo wil ik uiteindelijk ook afsluiten. Het mooiste geschenk dat je kunt krijgen als vrijwillige hulpverlener is de **dankbaarheid** die je ervaart. Al zijn het maar de kleine pretoogjes bij de kinderen, de manier van groeten bij de ouders, de ondersteunende mailtjes die je krijgt van de school of Rode Kruis, de tekeningen die je van de kinderen ontvangt of de kaartjes op het einde van het schooljaar met de woorden: "Dank voor je inzet en voor de goed zorgen. Je hebt duidelijk een verschil gemaakt!" Dat voelt goed! En daar doe je het uiteindelijk voor ...